

Mûsikî ve Su Arasındaki İlişkinin Çeşitli Boyutları

HÜSEYİN AKPINAR

Prof. Dr., Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Türk Din Müsikîsi Anabilim Dalı, Şanlıurfa, Türkiye, hakpinar@harran.edu.tr

Geliş Tarihi / Received Date : 01.10.2021
Kabul Tarihi / Accepted Date : 16.12.2021
Yayın Tarihi / Published Date : 31.12.2021

Atıf / Cite as

Akpinar, Hüseyin. "Mûsikî ve Su Arasındaki İlişkinin Çeşitli Boyutları". *İstem*, 19/38 (2021): 155-168. <https://doi.org/10.31591/istem.1037371>

Öz

Güzel sanatların önemli bir kolu olan mûsikî, başta evren ve insan olmak üzere birçok şeyle ilişkilidir. Kâinatta var olan ölçü, düzen ve denge aslında mûsikîyi de oluşturan unsurlardır. Bu açıdan mûsikî, evrensel düzen, denge ve ahengin bir sûreti ve bir yansımasıdır. Mûsikî, bir yönüyle de insanı kendi içinde dengede tutarak ruh ve beden arasındaki armoniyi sağlamaktadır. Mûsikî, insandaki din ve inanma duygusu ve bunların dışı dönük yönü olan ibadetler ve ritüeller ile de ilişkilidir. Mûsikî aynı zamanda matematik, tıp, astronomi, fizik, mimarî, tarih, edebiyat, şiir, sosyoloji, psikoloji gibi birçok akıld ve nakli ilimle; hayvan, bitki ve diğer varlıklarla da ilişkili bir ilim ve sanattır. Mûsikînin ilişkili olduğu bu varlıklardan biri de kimya ilminde H₂O olarak ifade edilen su elementidir. Çalışmamızda Mûsa peygamberin su mucizesi ile mûsikî kelimesinin kökeni arasındaki ilişki, dört unsurdan biri olan su ile gezegenler, burçlar ve Türk Mûsikîsi'ndeki Uşşâk makamı arasındaki ilişki, müzisyen Orpheus ve filozof Pythagoras ile su arasındaki efsanevi ilişki, su mûsikîsi, su sesinin tedavide kullanılması, suyun sestene ve Kur'ân-ı Kerim, Ezan ve Zikir'den etkilenmesi gibi mûsikî ile su arasındaki ilişkinin tespit edebildiğimiz çeşitli boyutlarına yer verilmiştir. Çalışma neticesinde mûsikî ile su arasında çok yönlü bir ilişkinin bulunduğu görülmüştür.

Keywords: Mûsikî, Su, Evren, Burç, Uşşâk makamı.

Abstract

Various Dimensions of The Relationship Between Music and Water

Music which is an important part of fine arts is in relationship with a great many entities, particularly with humans and the universe. The harmony, order and balance existing in the universe constitute the components of music per se. In this aspect, music is a form and reflection of this universal order, balance and harmony. Music is concerned with faith and belief of humans and also with prayers and rituals which are the extrinsic forms of that faith and belief. Music is associated with not only art and science but also with animals, plants and other entities. Yet another one of these entities which is in relationship with music is the element of water denoted by H₂O in chemistry. The study focuses mostly on the relation between water miracle of Moses (His Holiness) and the word 'music'. Moreover, it addresses the legendary relation between water and musician Orpheus and philosopher Pythagoras. The present study also includes various dimensions of the relation between water and music, such as water musics, using the sound of water in treatment, and how water is affected by the sound of Holy Quran, the Adhan (call to pray), and Tersanctus..

Anahtar Kelimeler: Music, Water, Universe, Horoscope, Ussak mode.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). (CC BY-NC 4.0)"

Giriş

Güzel sanatların temel unsurlardan biri olan mûsikî, başta kâinat ve insan ile ilişkilidir. Mûsikî, makro insan olan kâinat ve mikro kâinat olan insan arasında bir köprü oluşturmaktadır. Kâinatta var olan ölçü, düzen, denge, âhenk ve armoni aslında mûsikîyi de oluşturan unsurlardır. Bu açıdan mûsikî, evrensel dengenin bir sûreti ve bir yansıması olarak görülmüştür. Ayrıca evren denen bütünü işleyiş tarzının ardında bir âhenk ve bir mûsikînin gizli olduğu ifade edilmiştir. Bir çeşit uyum ve denge unsuru olan mûsikî, bu özelliği ile insanı kendi içinde dengede tutarak rûh ve beden arasındaki armoniyi sağlamaktadır. Rûh mûsikîden zevk alırken beden de hareket ve raks ederek uyum ve dengeyi ortaya koymaktadır.¹

Bedi duyguların ses ile ifade edilmesi olarak tarif edilen mûsikî hem duygulara aracılık etmekte hem de duyguları uyandırmaktadır. “Güzel sanatların anası” olarak da kabul edilen ve geleneksel köklü medeniyetlerin kalbinde yer alan mûsikînin akla ve duygunun üst katlarına seslendiği ifade edilmektedir.²

Mûsikî, insandaki din ve inanç duygusu ve onun dışı dönük yönü olan ibadetler ve ritüeller ile de ilişkilidir. Mûsikî aynı zamanda matematik, tıp, astronomi, fizik, mimarî, tarih, edebiyat, şiir, sosyoloji, psikoloji gibi birçok akli ve nakli ilimle; fen ve sanatla; hayvan, bitki... ve diğer varlıklarla da ilişkili bir ilim ve sanattır. Mûsikînin ilişkili olduğu bu varlıklardan biri de kimya ilminde H₂O olarak ifade edilen su elementidir. Çalışmamızda mûsikî ile su arasındaki ilişkinin çeşitli yönlerine değinilecektir.

1. Etimolojik İlişki

Mûsikî kelimesinin kökeni hakkında çeşitli görüş ve anlatımlar vardır. Bu anlatımlardan en yaygın olanı Grek kültürüne dayandırılmaktadır. Buna göre mûsikî kelimesi, Yunanca mousa (peri, melek) ve ika (dil, konuşulan dil) kelimelerinin birleşmesiyle “perilerin konuştuğu dil” anlamına gelen (Mousa+İka) mousika kelimesinden türemiştir.³ Mûsikî kelimesinin kökeni hakkında farklı bir görüş ise Ahmed el-Müsellem el-Mevsilî'nin (ö.1737) *ed-Dürü'n-Nakî fi İlimi'l-Mûsikâ* adlı mûsikî risalesinin mukaddimesinde yer almaktadır. Ahmed el-Mevsilî burada mûsikî kelimesinin menşei hakkında şu bilgiye yer vermektedir: Hz. Mûsâ (a.s.), İsrailoğulları'na Sina çölünde gelen susuzluk üzerine Allah'a kırk yıl boyunca dua etti. Vahiy meleği Cebrail (a.s.) gelerek; “Ey Mûsâ! Allah sana selam söyledi ve dedi ki; Elindeki asa (değnek) ile taşa vur ki kudret ve hikmetimi göresin.”⁴ Mûsâ (a.s.) asasıyla taşa vurdu. O taştan 12 pınar fışkırdı. Bunun üzerine her pınardan bir diğerine benzemeyen güzel bir ses çıktı. 12 makam işte bundan alınmıştır.

¹ Sufi Inayat Khan, *Müzik İnsan ve Evren Arasındaki Köprü*, çev. Kaan H. Ökten - Tuğrul Ökten (İstanbul: Artan Yayınevi, 2001), 15, 23, 80, 82, 163, 167.

² Pierre Lasserre, *Nietzsche'nin Müzik Üzerine Düşünceleri*, çev. İlhan Usmanbaş (İstanbul: Pan Yayıncılık, 1996), 7, 9, 11, 15.

³ Ahmet Hakkı Turabi, “Mûsikî”, *Türk Din Mûsikîsi El Kitabı*, ed. Ahmet Hakkı Turabi (Ankara: Grafiker Yayınları, 2021), 11.

⁴ *Kitab-ı Mukaddes*, Mısırdan Çıkış, Bap: 17/1-7; Tevrat'ta zikredilen bu hâdisi Kur'an'da şu şekilde anlatılmaktadır: “Mûsâ (a.s.) kavmi için su istemişti de biz ona: Asan ile taşa vur! demiştik. Derhal on iki kaynak fışkırdı. Her bölük, içeceği kaynağı bildi.” Bkz.: Kur'an-ı Kerim Meali, Bakara Sûresi 60. Âyet. <https://kuran.diyanet.gov.tr/mushaf/kuran-tefsir-1/bakara-suresi-2/ayet-60/kuran-yolu-meali-5>, (Erişim 12 Eylül 2021). Ayrıca Kur'an'da su konusu hakkında detaylı bilgi için bkz. Nihat Temel, *Kur'an-ı Kerim'de ve Sosyo-Kültürel Hayatımızda Su*, (İstanbul: Ensâr Neşriyat, 2016).

Meselenin aslı budur. Cebrail (a.s.) dedi ki; “Yâ Mûsâ iski (Ey Mûsâ! Sula.)” Bu iki kelime yani (Mûsâ+İski) kelimeleri kısaltılarak bu sanatın ismi olmuş ve mûsikî denmiştir.⁵ Görüldüğü gibi bu anlatımda mûsikî kelimesinin kökeni farklı bir yaklaşımla bir peygamber olan Hz. Mûsâ'nın (a.s.) asasıyla kayaya vurarak oradan on iki çeşme ile su çıkarma mucizesine dayandırılmaktadır. Ayrıca Mûsâ ismindeki “Mû” hecesinin Kıpti dilinde su anlamına gelmesi⁶ konuya ayrı bir bakış açısı kazandırmaktadır.

2.Felsefik ve Mitolojik İlişki

2.1.Mûsikî ve Dört Unsur

Arapça'da anâsır-ı erbaa olarak geçen “Dört Unsur”, kadim felsefede toprak, su, hava ve ateşten oluşmaktadır. Mûsikîde de toprak, su, hava ve ateş olmak üzere dört temel ses özelliğinin olduğu var sayılmaktadır. Aynı şekilde Türk Mûsikîsi'nde temel olarak kabul edilen on iki makam ile on iki burç arasında ve mûsikîdeki makamlar ile dört unsur arasında bir ilişki olduğu ifade edilmektedir. Çalışmamızın konusu olması hasebiyle bu dört unsurdan sadece su ile mûsikî arasındaki ilişki üzerinde durulacaktır.

Sultan II. Murad ve Fatih Sultan Mehmed dönemlerinin önemli bir mûsikî bilgini olan Ahmed Oğlu Şükrullah (ö. 1489), *Mûsikî Risâlesi*'nin otuz üçüncü faslında dört unsurdan bahsetmektedir. Murat Bardakçı yayınladığı *Ahmed Oğlu Şükrullah* adlı kitabının ilgili yerinde dört unsur ve mûsikî makamları arasındaki ilişki hakkında nakillerde bulunmakta ve yorumlar yapmaktadır. Burada yer alan bilgiye göre Endülüslü devlet adamı ve mûsikîşinas İbn Hatib (ö. 1294), *Fi't-Tabai ve't-Tubu' ve'l-Usûl* adlı kitabında tâlî (ikinci derecede) makam olarak değerlendirdiği Uşşâk makamı ile su elementi arasında ilişki kurmaktadır.⁷

XVI. yüzyıl Türk mûsikîsi teorisyeni Seydî (ö. tahmini 1500'lü yılların başı), mûsikî nazariyatı ile ilgili 1504 yılında yazdığı *El-Matla' Fî Beyâni'l-Edvâr ve'l-Makamât ve Fî İlmi'l-Esrâr ve'r-Riyâdiyât* isimli kitabında makamların dört unsur ile ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Dört temel unsurdan su ile mûsikî arasındaki ilişki hakkında şu görüşe yer vermektedir: “Uşşâk makamı su tabiatlıdır. Balık burcuna dâhildir. Zühre gezegeni ile ilişkilidir.”⁸

Ahizâde Ali Çelebi, 1653 tarihinde yazdığı *Edvar*'ında su elementi ile üç makam ve üç burç arasında bir ilişki kurmaktadır. Ahizâde Ali Çelebi'ye göre su özelliği gösteren makamlar ve burçlar sırası ile şöyledir: Makamlar, Uşşâk, Kûçek ve Hüseyinî'dir. Burçlar ise Hut (Balık), Seretan (Yengeç) ve Akrep'tir.⁹

Halvetî tarikâtı müntesibi şâir ve hekim olan Halepli Şuuri Hasan Efendi (ö. 1693), 1677 yılında yazdığı *Ta'dilü'l-Emzice fî Hıfzı Sıhhati'l-Beden* adlı tıp ilmi ile alakalı kitabında dört unsurdan su ile makamlar arasında bir ilişkinin olduğu hususunu ilk filozof ve müzik bilginlerinden nakil yapmaktadır: “Uşşâk makamı, balık (hût) burcuna mensup, tabiatı su unsuruna dâhildir. Hüseyinî makamı da akrep

⁵ Fazlı Arslan, *İslâm Medeniyetinde Mûsikî* (İstanbul: Beyan Yayınları, 2015), 217-223.

⁶ M. Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2016), 2/13.

⁷ Murat Bardakçı, *Ahmed Oğlu Şükrullah Şükrullah'ın Risâlesi ve 15. Yüzyıl Şark Mûsikîsi Nazariyatı* (İstanbul: Pan Yayıncılık, 2011), 133-135.

⁸ Mithat Ansoy, *Seydî'nin El-Matla' Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma* (İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1998), 58, 59, 61, 186.

⁹ Bardakçı, *Ahmed Oğlu Şükrullah Şükrullah'ın Risâlesi ve 15. Yüzyıl Şark Mûsikîsi Nazariyatı*, 134.

burcuna mensup, tabiatı ise su unsuruna dâhildir.”¹⁰

Seydî'nin *el-Matla'* adlı eserinin müstensihî belli olmayan XVIII. yüzyılda *İlm-i Edvâr-ı Mûsikî* kısaca “*Edvâr*” ismiyle yapılan istinsahında dört asıl makam ve dört şube ile dört unsur arasında, makamlarla insan huyları ve renkleri arasında bir ilişki olduğu zikredilmektedir. Buna göre açık kumral ve kumral renkli insanlarla özellikle su unsuru ve “soğuk-yaş” özellik taşıyan Uşşâk, Hüseyî ve Kûçek gibi makamlar arasında bir ilişki olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca Uşşâk makamı ile Balık (Hut) burcu ve su (Âbî) unsuru arasında bir ilişki olduğu dairesel bir şekil içinde gösterilmektedir.¹¹

Vahyîzâde Mehmed Kastamonî'nin (ö. 1718) 1689 yılında yazdığı *Risâle-i Edvâr'ı*, mûsikî teorisine ilişkin bilgiler yanında makamların yıldızlarla ve tabiatın esasını oluşturan dört unsurla ilişkisini anlatmaktadır.¹²

Ahmed el-Müsellem el-Mevsilî'ye (ö. 1737) göre “Türk mûsikîsinde Uşşâk makamı su karakterlidir. Uşşâk makamının elementi sudur. Uşşâk makamı fecirden kuşluk vaktine kadar, öğle vakti ve gün batımında etkilidir. İnsan ruhuna etkisi açısından Uşşâk makamı gülme, sevinç, kuvvet ve kahramanlık duyguları vermektedir. Kalp ve ayak rahatsızlıkları ile nikris (gut, damla) ağrılarına faydalıdır. Uyku ve istirahat için faydalıdır, gevşeme hissi vermektedir.”¹³

Osmanlı'da Hekimbaşı Gevrekzâde Hâfız Hasan Efendi (ö. 1801) *er-Risâletü'l-Mûsikîyye Mine'd-Devâî'r-Rûhâniyye* isimli kitabında müzikte şube konusu ile dört unsurdan biri olan su arasındaki ilişki hususunda görüşlerini nakletmektedir: “Müzikte dört şubeden biri olan Yegâh perdesi, dört unsurdan biri olan suya tekabül etmekte ve su sınıfına girmektedir.” Gevrekzâde, eski dönemlerdeki *Edvâr* kitaplarında yer alan altı âvâzedden Nevruz ve Hisar perdelerinin su tabiatlı olduğunu ifade etmektedir. Gevrekzâde'ye göre Hüseyî makamının burcu Akrep, tabiatı su; Uşşâk makamının ise burcu Balık (Hut), tabiatı sudur.¹⁴

Hindistanlı sûfi ve Mûsikîşinas İnayat Khan'a (ö. 1927) göre su, sakinleştirici, mutluluk verici ve tedavi edici özelliğe sahiptir.¹⁵ Ayrıca su elementi sevgi ile ilgili bir düşünceyi temsil eder, sempati ve duygudaşlık yaymaktadır. İnsan sesinin kişinin karakteriyle bağlantısının olduğu görüşünde olan İnayat Khan, bazı seslerin su niteliği taşıdığını ve su niteliği taşıyan insan sesinin de yatıştırıcı, iyileştirici ve ayağa kaldırıcı olduğunu ifade etmektedir.¹⁶ Bu anlatımlara göre su niteliği taşıyan insan sesiyle Uşşâk makamının özellikleri benzerlik taşımaktadır.

Müziğin Kadîm Yolculuğu adlı kitapta Müslüman filozof ve bilim insanlarının

¹⁰ Ahmet Hakkı Turabi, “Şuûrî Hasan Efendi, Müzikle Tedavi Tarihindeki Yeri ve Ta'dilü'l-Emzice”, *Hekim Şair Olunca Şuûrî Kitabı*, ed. Mükerrrem Z. Aydın - Vildan S. Coşkun (İstanbul: Kitabevi, 2018), 113-126; Ahmet Hakkı Turabi, “Hekim Şuûrî Hasan Efendi ve Ta'dilü'l-Emzice Adlı Eserinde Müzikle Tedavi Bölümü”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 40 (2011), 153-166.

¹¹ İrfan Karaduman, *İlm-i Edvâr-ı Mûsikî (İnceleme-Günümüz Türkçesi-Çevriyazım-Esas Metin)* (Ankara: Asitan Yayıncılık, 2014), 21-32, 85, 150.

¹² Mehmet Sait Halim Gençoğlu, “Vahyîzâde Mehmed Kastamonî'nin Müsikî Teorisi”, *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (2020), 94.

¹³ Arslan, *İslâm Medeniyetinde Müsikî*, 224-225, 229, 340.

¹⁴ Ahmet Hakkı Turabi, *Gevrekzade Hafız Hasan Efendi ve Müsikî Risalesi* (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2005), 103, 107, 120.

¹⁵ Khan, *Müzik İnsan ve Evren Arasındaki Köprü*, 101.

¹⁶ Hazret İnayet Han, *Müziğin, Sesin ve Sözün Gizemliliği*, çev. Harun Ömer Tarhan - Aftab Talat Kamran (İstanbul: Okyanus Yayınları, 2019), 114, 234.

mûzik ile ilgili çalışmalarında ve Edvâr adlı mûzikoloji eserlerinde dört element, gökcisimleri, burçlar ve bazı mûsikî makamları ilişkilendirilmektedir. Bu çalışmalarda su elementi ile balık burcu ve Uşşâk makamı arasında bir ilişki kurulmuştur.¹⁷

Yukarıda görüldüğü gibi Türk mûsikîsi makamlarının insanın hem fizikî hem de psikolojik ve duygusal yönlerine etkilerinin olduğu asırlardır ifade edilmektedir. X. asır ile XIX. asır arasında yaşamış olan birçok filozof, mûsikîşinas ve hekim makamların duygular, organlar, gezegenler, burçlar ve dört element ile ilişkili olduğu ve Uşşâk makamının su elementi özelliği taşıdığı yönünde görüşbirliği halindedirler.

2.2.Pythagoras'a Göre Su ve Mûsikî

Hz. Süleyman'ın (a.s.) talebesi olduğu ifade edilen¹⁸ mûsikîşinas filozof Pythagoras'a (Pisagor) (MÖ 570 - MÖ 495) göre evren, uyumlu sesler veren bir birlik durumundadır. Öğretisi daha çok kozmolojik bir karakter taşıyan Pisagor'a göre başlangıçta kaos halinde bulunan toprak, hava, ateş ve suyu Tanrı düzene koyarak kosmosu meydana getirmiştir. Müzik ise evrendeki bu düzen ve ahengin bir yansıması ve ifadesidir.¹⁹ Pisagor, fezâ-yı nâmütenâhinin, uçsuz bucaksız kâinatın, mûsikîden başka bir şey olmadığını talebelerine açık bir dille anlatmıştır.²⁰

Pisagor'un deniz dalgalarının sığ yerlerde birbirinin ardından gelip kıyıya vurmasından mûsikîdeki usûlleri (ritim kalıpları) bularak yazdığı ifade edilmektedir.²¹ Pisagor, rüyasında bir kişinin kendisine "bir denizin sahiline gidip orada bir ilim tahsil etmesini" söylediğini ifade etmektedir. Pisagor burada müzik ilmini öğrenmiştir. Yalçın Çetinkaya'nın *Risâle-i Mimariyye*'den naklettiği deniz dalgası ve usûl ilişkisi bilgisine ilaveten yukarıda değindiğimiz mûsikîdeki dört şubenin dört unsura göre oluşturulduğu da nakledilmektedir.

2.3.Orpheus ve Su Efsanesi

Eski çağ menkıbeleri ve öyküleri bazı insanların akarsularla konuştuğunu anlatmaktadır. Akarsuların çağlıtınsı insana seslenmesi ve gizemli sesin yankılanması²² olarak düşünülmektedir. Eski Yunan kültürüne ait bir efsaneye göre "Orpheus'un (Orfeus) sesi ve çaldığı lir²³ enstrümanı o kadar uyumludur ki bir nehir üzerinden geçerken gerek elindeki lir ile gerek yalnız sesiyle bir şarkı söylemeye başlasa nehir derhal akışını değiştirmektedir."²⁴ Müzisyen Orpheus ve su mitolojisinde vokal, enstrümantal ve evrene ait müzik arasında bir etkileşimin olduğuna

¹⁷ Evren Bayramlı, *Müziğin Kadim Yolculuğu* (İstanbul: Maya Kitap, 2014), 103-108.

¹⁸ Bayram Akdoğan, *Fethullah Şirvânî ve Mecelletün Fi'l-Mûsikâ Adlı Eserinin XV. Yüzyıl Türk Müsikîsi Nazariyatındaki Yeri* (Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1996), 51, 63, 195; Pehlul Düzenli, *İslâm Kültür Tarihinde Musîki* (İstanbul: Kayıhan Yayınları, 2014), 64.

¹⁹ Nuri Özcan - Yalçın Çetinkaya, "Mûsikî", *Diyanet İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006), 31/257.

²⁰ Salih Nâbî Zığârdelâkizâde, *Felsefe-i Mûsikî*, çev. Cengiz Kotan (İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2020), 57, 83.

²¹ Yalçın Çetinkaya, *Müziği Düşünmek* (İstanbul: Büyüyenay Yayınları, 2016), 159.

²² Han, *Müziğin, Sesin ve Sözün Gizemliliği*, 310, 312.

²³ Lyre, Fransızca Lir şeklinde okunmaktadır. Eski bir telli çalgıdır. İlk çağ müsikîsinin rebabıdır. Telleri parmak ucuyla çekilerek çalınan Lir, Yunan ve Romalılarda çok kullanılan çenge benzeyen bir çalgı idi. Bkz.: Yılmaz Öztuna, *Büyük Türk Müsikîsi Ansiklopedisi* (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990), 1/476.

²⁴ Casimire Colombe, *Müziğin İnsan ve Hayvanlara Etkisi*, ed. Salih Ergen - Ahmet Şahin Ak (İstanbul: Ötügen Yayınları, 2012), 29.

ve müziğin nehre yani suya tesir edebileceğine inanılmaktadır.

2.4.Su Mûsikîsi

Kâinat bütünüyle bir mûsikî meclisi ve orkestra olarak kabul edilirken kâinat-taki her bir varlığın da kendine mahsus bir mûsikîsinin olduğu yönünde yaklaşımlar vardır. Bu bağlamda suyun da kendisine mahsus bir mûsikîsinin olduğu ifade edilmektedir. Mûtefekkir Said Nursî (ö. 1960), yağmurun ve deniz dalgalarının çıkarmış olduğu seslerin ulvî bir mûsikî olduğunu ifade etmektedir. Ona göre “yağmurdaki zemzeme (ezgili ve nağmeli ses) ve yağmurun hezecâtı (ölçülü nağmeler ve sesleri), denizdeki gamgama (haykırış) ve nağamât-ı emvâc (deniz dalgalarının nağmeleri) birer ulvî mûsikîdir.”²⁵ İslâm âlimlerinden Kısâî'ye göre denizlerin dalgalı olması, mânevî bir hareket olarak suyun Allah'ı zikretmesindedir.²⁶

Inayat Khan, su mûsikîsinin insanın hoşuna gitmesinin sebebine dikkat çekmektedir. Ona göre “uyum içinde akan suların ve denizlerdeki dalgaların alçalıp yükselmesinin kendine özgü bir mûsikîsi ve ritmi vardır. Bunların bize haz vermesinin sebebi, onların içimizdeki mûsikî ile aynı frekansta titreşmeleridir.”²⁷

Mûsikî ilmine dair görüş ve düşüncelerini *Hayriyye* isimli kitabının “Der Beyân-ı Ferâh-ı Fas-ı Bahâr” (b. 940-b. 974) başlığı altında ortaya koyan Urfalı Yusuf Nâbî Efendi (ö. 1712), önce su sesini daha sonra da mûsikînin nağmelerini dile getirerek su ve mûsikî ilişkisine işaret etmektedir.

Bitürür tâ'ir-i şevka per ü bâl

Tarf-ı gülşende akan âb-ı zülâl (b. 946)

“Su sesinin insana şevk, coşkunluk verdiği dile getirilir. Gül bahçesinde akan soğuk ve berrak suyun sesi, şevk kuşuna adeta kol kanat olur.”²⁸

3.Müzikal İlişki

3.1.Güfte Olarak Su

Mûsikîde güfte ve beste birbirini tamamlayan iki unsur olarak geçmişten günümüze varlıklarını devam ettirmektedir. Şiire konu olan her unsur vokal mûsikînin de konusu olmuştur. Bu bağlamda su, Türk Mûsikîsi'nin çeşitli alanlarında yapılan bestelere mevzu edilmiştir. Su, yağmur, çeşme, kuyu, göl, havuz, dere, nehir ve deniz kavramlarının kullanıldığı şiirler bestelerle buluşarak vokal mûsikînin sanat, halk ve tasavvuf alanlarının konusu olmuştur. “Su'yun Sesi” albümünde²⁹ yer alan eserlere bakıldığında halk, sanat ve tasavvuf mûsikîsi formlarında su bahsinin ele alındığı görülmektedir. “Yağdır Mevlâm Su”, “Tuna Nehri Akmam Diyor”, “Sakarya Türküsü”, “Küçüksu'da Gördüm Seni”, “Şu Fırat'ın Suyu Serindir”, “Ordu'nun Dereleri”, “Ey Su Kanden Gelirsin”, “Kerbelâ'da Su Su Deyen” gibi eserler, suyun temalaştırıldığı şarkı, türkü ve ilâhî türünden örneklerdir.

3.2.Suyun Tedavide Kullanımı

Su, yıkanılmak ve içilmek sûretiyle bir şifâ kaynağıdır. Meselâ; Hz. Eyyub (a.s.) hastalandığında Allah Teâlâ onunla alakalı olarak şöyle buyurmaktadır: “Ayağını

²⁵ Said Nursi, *Sözler* (İstanbul: Envar Neşriyat, 1993), 743-744.

²⁶ Dilaver Demirağ, “Suyun Metafizliği”, *Z Dergisi Kültür-Sanat-Şehir* 2 (2017), 51.

²⁷ Khan, *Müzik İnsan ve Evren Arasındaki Köprü*, 25; Han, *Müziğin, Sesin ve Sözün Gizemliliği*, 35.

²⁸ Mahmut Kaplan, *Hayriyye-i Nâbî* (Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2008), 254.

²⁹ Ahmet Hakkı Turabi, (Sanat Yönetmeni), “Su'yun Sesi”, (*Audio CD*), (İstanbul: Origami, 2015).

yere vur dedik, işte yıkanılacak ve içilecek serin bir su.”³⁰ Bizâtihi mûsikî kabul edilen su sesi de bazen müstakil olarak bazen de mûsikî icrasına eşlik ederek tedavide kullanılmıştır. Mûsikîye eşlik eden su sesinden mûsikînin oluşturduğu etkiyi arttırmak için uzun zamandan beri faydalanılmaktadır. Şifâhânelerde hastalar su sesi ve mûsikî ile tedavi edilmiştir.³¹ Yakın zamanda bütün Avrupa’nın su terapisi (Hydrotherapy) ismiyle uyguladığı tedavinin menşei Divriği Şifâhânesi ve Edirne II. Bayezid Dârüşşifâsı’dır.³² Anadolu Selçuklu Devleti döneminde, 1228 yılında, yaptırılan Divriği Şifâhânesi’nde bulunan ana havuza değişik seviyelerden ve değişik miktarda düşen su şelalelerinden çıkan sesin hastalara sükûnet ve huzur verdiği ifade edilmektedir. Osmanlı Devleti dönemi Sultan II. Bayezid zamanında, 1488 yılında, Edirne’de yaptırılan II. Bayezid Külliyesi Dârüşşifâsı’nda hastalar özellikle mûsikî ile tedavi edilmiştir. Ayrıca tedavide su sesinden de yararlanılmıştır. II. Bayezid Dârüşşifâsı’nda şadırvandan akan suyun sesi hastaları tedavi etmede ve sağlığına kavuşturmada önemli bir rol oynamıştır.³³ Dârüşşifâ’da sâzen-de ve hânendelerin mûsikî icra ettikleri yerin orta kısmında bulunan şadırvan, tedavide mûsikî ile su sesinin de kullanıldığını göstermektedir.³⁴

4. Etkisel İlişki

4.1. Suyun Sesten Etkilenmesi

Canlı olduğu düşünülen suyun anlayan, dinleyen ve dinlediğinden etkilenen bir varlık olduğuna inanılmaktadır.³⁵ Bu özelliği itibarıyla suyun her türlü ses ve mûsikîden etkilendiği ifade edilmektedir. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî’nin (ö. 1273) anâsırı-ı erbaa konusundaki görüşünü yorumlayan Inayat Khan’a göre dört unsurdan biri olan su bir gramfon kaydı gibi içine ne konulursa onu seslendirmektedir.³⁶ Suyun canlı olduğu ve varlık âleminin sudan teşekkül ettiği hususunda çeşitli inanç ve felsefî görüşler mevcuttur. Bu çerçevede Yunan filozoflarından Thales, her şeyin birinci kuralının ve temel yapısının su olduğunu öne sürerken bugün Afrika’da suyun ruhu ve hafızası olan ve yaşayan bir varlık olduğuna inananlar vardır. Japon ilim adamı Masaru Emoto’nun (ö. 2014) su kristalleri üzerine yapmış olduğu araştırma, deney ve çalışmalar da söz konusu iddiaları ispatlamayı amaçlamaktadır.³⁷ Masaru Emoto, uzun yıllar süren deney ve çalışması neticesinde suyun canlı bir madde olduğunu, duyguları algılayan billurlardan meydana geldiğini, dış çevreden olumlu ve olumsuz öğretileri aldığını ve ona göre de karşı etkide bulunduğunu ifade etmektedir. Emoto’ya göre suya müzik, söz ve kavramlar etki et-

³⁰ Kur’ân-ı Kerim Meali, Sâd Sûresi 42. Âyet. <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/S%C3%A2d-suresi/4011/41-44-ayet-tefsiri>, (Erişim 08 Aralık 2021).

³¹ Fatma Kayalık, *Anadolu Kültüründe Şifâhâneler* (Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018), 59.

³² Yağız Gönüler, “Musikiyle Gelen Şifa”, *Lacivert Yaşam Kültürü Dergisi* 20 (2016).

³³ “Hastalar Müzik Ve Su İle İyileştirilirdi”, <https://www.trthaber.com/haber/saglik/hastalar-muzik-ve-su-ile-iyilestirilirdi-146751.html> (05 Ekim 2014).

³⁴ Levent Öztürk vd., *Makamdan Şifaya* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017), XI, 17-18, 61.

³⁵ Kadir Kargı, *Su Ahlâkı* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2021), 12-13.

³⁶ Han, *Müziğin, Sesin ve Sözün Gizemliliği*, 209.

³⁷ Kargı, *Su Ahlâkı*, 9.

tiği gibi his ve duygular da etki etmektedir. Su ne kadar çok sevgi, iyi ve pozitif kavram ve ifadelerle, ahenkli ve olumlu müziğe muhatap olursa altıgen kristal yapısı da o kadar güzel ve düzgün olmaktadır.³⁸

Emoto, gerçekleştirdiği deney ve bilimsel incelemelerde, donmuş su kristallerinin dış etkiler karşısında birbirinden farklı şekillerde tepki verdiğini görmüş ve bunları fotoğraflamıştır. Bu bilimsel inceleme ve deneylere göre su billurları, çevresel etkilerin yanı sıra, müzik, söz ve kavramlara tepki vermekte, şuur, his ve duyguları da kaydetmektedir. Emoto, bilimsel incelemeleriyle suyun sadece hafızasının ve bilgi taşıyıcı özelliğinin olmadığını, aynı zamanda evrenin dilini ve gerçek sevgi titreşimini de yansıttığını kanıtlamaktadır. Suyun vücudumuzdaki ses ve titreşimler için bir iletken vazifesi gördüğü yapılan deney ve incelemelerde ortaya çıkarılmıştır. Vücudumuzun dörtte üçünün sudan oluştuğu göz önünde bulundurulursa insanın sadece kulaklarıyla değil her bir hücresiyle bu titreşimleri duyabilir, demektir.³⁹

Müziğin, söz ve kelimelerin, his ve duyguların suyu etkilediğinden hareketle yüzde yetmiş sudan oluşan insan vücudunun çevreden gelen bilgilere göre pozitif veya negatif yönde etkileneceği muhakkaktır.⁴⁰ Çevreden intikal eden söz, müzik ve elektromanyetik dalgalar şişedeki suyu nasıl etkiliyorsa insan vücudundaki suyu da aynı şekilde etkileyecektir.⁴¹

Yapılan deneylerde Heavey-Metal müziğin ya da küfürlü sözlerin aksettiği suyun kristal yapısının parçalanıp dağıldığı ve kristal formunun binlerce parçaya bölündüğü görülmektedir.⁴² Alışveriş merkezlerinde devamlı yayınlanan müziğin kaotik (karmaşık) sesleri meyve ve sebzelerin yüzde yetmiş ile doksan dokuzunu meydana getiren su klasterlerini (küme, topluluk, enerji bağı) dağıtarak zararlı hale getirdiği ve hastalıklara sebep olduğu⁴³ ifade edilmektedir. Burada sözü edilen “müziğin kaotik seslerinden” maksat, Heavey-Metal müzik olmalıdır. Bu çıkarımı destekler mahiyette armoni kurallarına uygun olmaması sebebiyle negatif müzik olarak adlandırılan Rock ve Metal türü müzik eserlerinin olumlu ve pozitif bir etkiye sahip olmadığı ifade edilmektedir.⁴⁴

Aşağıda Masaru Emoto'nun su üzerine yaptığı çalışmalar çerçevesinde fotoğrafladığı su kristallerine ait örnekler bulunmaktadır:⁴⁵

³⁸ Arif Arslan, *Dua ile Gelen Şifa* (İstanbul: Sena Yayınları, 2015), 23-24; “Masaru Emoto's Experiments on Water”, <https://betterbelieveit.net/masaru-emotos-experiments-water/>, (Erişim 12 Ekim 2019).

³⁹ Cafer Eroğlu, “Osmanlı'da Müzikle Tedavi ve Su Terapisi”, http://osmanlikulturunuyasatmadernegi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=187&Itemid=185, (Erişim 12 Eylül 2019).

⁴⁰ Ayten Yedigâr, “Su ve İnsan”, *Zafer Bilim Araştırma Kültür Sanat Dergisi* 497 (2018).

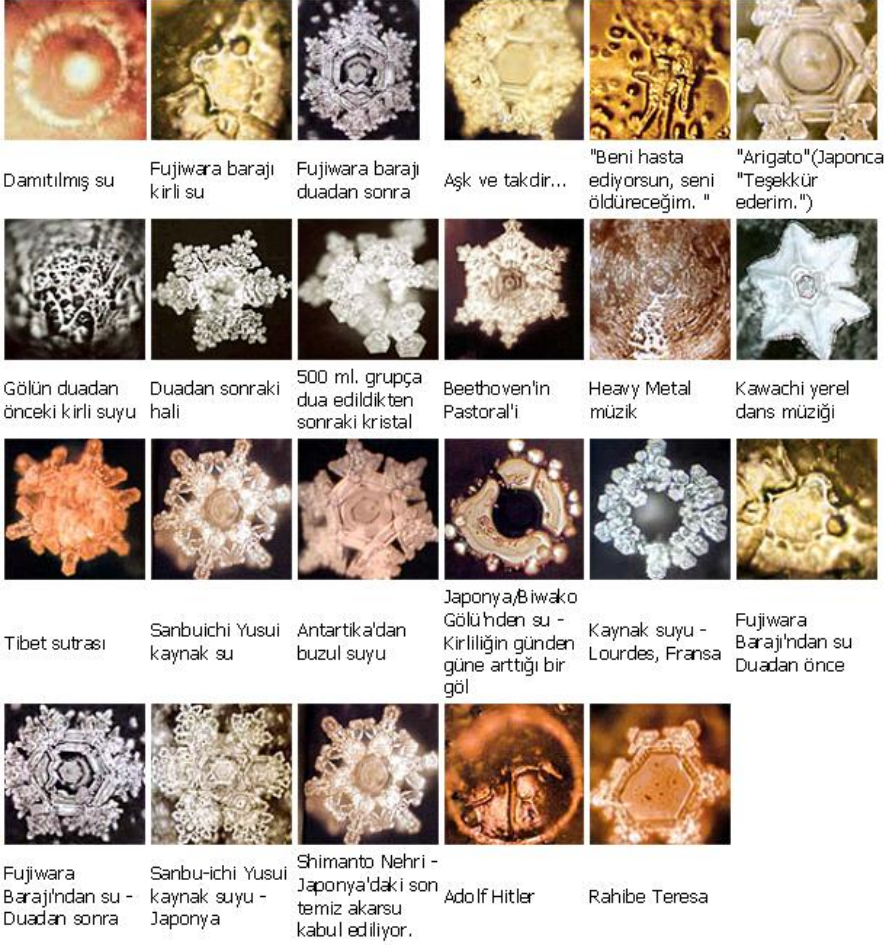
⁴¹ Aidin Salih, *Gerçek Tıp & Yitik Şifanın İzinde* (İstanbul: Yitik Şifa, 2019), 58.

⁴² “Heavy Metal and Masaru Emoto's Water Crystals”, <https://lebmatal.com/2015/12/heavy-metal-and-masaru-emotos-water-crystals/> (11 Aralık 2015).

⁴³ Salih, *Gerçek Tıp & Yitik Şifanın İzinde*, 420.

⁴⁴ Bayramlı, *Müziğin Kadim Yolculuğu*, 120, 123-124.

⁴⁵ “Prof. Dr. Masaru Emoto”, https://galeri7.uludagsozluk.com/297/prof-dr-masaru-emoto_450506.png, (Erişim 13 Eylül 2021).

4.2.Suyun Kur'ân-ı Kerim, Ezan ve Zikirten Etkilenmesi

"İnsan kulağından sulanır." sözünde geçen su ifadesi şüphesiz mecazî bir anlam taşımaktadır. Toprak yağmurla hayat bulduğu gibi insan da hikmetli ve pozitif sözlerle beslenir. Ruhun gıdası olan mûsikî, kulak aracılığıyla kalbe akmaktadır. Kısaca insan kulak vasıtasıyla gıdalanmakta ve hayat bulmaktadır. İnsanın sesi ve sözü hayat sahibi ve canlıdır. Çünkü ses ve söz, nefesin dışı vurması ve yansımasıdır. Sesin ve sözün kimin ağzından çıktığı, kulaktan giren sesin kalitesi, özelliği ve mahiyeti, sesin taşıdığı söz, mânâ ve mesaj önem arz etmektedir. Çünkü sesin taşıdığı sözler, bir enerji ortaya çıkarmaktadır. Ses ve söz arasındaki ilişki hususunda Ebu Tâlib el-Mekkî'nin "ses, hikmetin cesedi ve meskeni, hikmet ise sesin ruhu ve canıdır."⁴⁶ özlü sözü oldukça önemlidir. Bu bağlamda Kur'ân-ı Kerim, Allah kelâmıdır ve Ezan, kutsal ve hikmetli sözlerdir. Kur'ân-ı Kerim tilaveti ve

⁴⁶ Ebû Tâlib Mekkî, *Kûtu'l-Kulûb*, çev. Muharrem Tan (İstanbul: İz Yayınları, 1999), 1/171.

ezan icrası başta olmak üzere Kelime-i Tevhid, Esmâ-i Hüsnâ, Salavat, İlâhî, Münâcât ve Zikir, Dinî Mûsikî'nin önemli birer formudur. Kur'ân-ı Kerim tilaveti ve ezan icrası, insan ruhu için tüm müziklerin en besleyicisidir.⁴⁷ Aynı zamanda birer ibadet boyutu olan bu türlerin suya okunması durumunda suyu insana daha faydalı bir hale getirebileceği gibi şifaya da dönüştürebilecektir. Zira çeşitli din ve kültürlerde kutsal, tılsımlı ve şifalı su inancı mevcuttur. Meselâ Urfa'da Hz. Eyyûb (a.s.) makamında olduğu gibi başka yerlerde de birçok şifalı suyun var olduğuna inanılmaktadır. Bu şifalı suların en çok bilineni, Mekke şehrinde, Kâbe yanında bulunan dört bin yıllık Zemzem suyudur. "Kutsal Su Zemzem" belgeseline konuşan Alman bilim adamı Dr. Knut Pfeiffer, Zemzem suyuna ezan okunduğunda beraklaşığı, çan çaldığında ise karardığını ifade etmektedir. Zemzem suyu üzerinde araştırma yapan Japon ve Alman bilim adamları aynı zamanda Zemzem suyunun şifa kaynağı olduğunu tespit etmişlerdir. Genel olarak su içerken başta "bismillah", sonunda "elhamdülillah" söylemek, su üzerine dua okumak ve zikretmek, suda inşa edici ve olumlu bir etki oluşturmaktadır.⁴⁸

İslâm Tarihi'nde şifa bulmaları amacıyla suya dua okunarak hastalara içirildiği ve bu suyla yıkandıklarına dair bazı örneklerle rastlanmaktadır. Hz. Peygamber (s.a.v.), Kays b. Şemmâs'ı ziyarete gittiğinde "Ey İnsanların Rabbi! Kays b. Şemmâs'tan hastalığı gider." diye dua etmiş, sonra Buthân Vadisi'nden bir avuç toprak alarak içinde su olan bir bardağa koymuş ve üzerine dökmüştür.⁴⁹ Ahmed b. Hanbel (ö. 855) de oğlu Salih hastalandığında bir kâse suya okumuş, ondan içmesini, elini ve yüzünü yıkamasını istemiştir.⁵⁰ Inayat Khan, sözün ve sesin kaynağı olan nefesin şifa sunduğunu, şifacıların suyu mıknaısladığını ve suyun içinde onların nefeslerinin etkisinin, gücünün, enerji ve ışığının olduğunu ifade etmektedir.⁵¹ Urfa'da Mevlid-i Halil Camii'nde yüzyıllardır yapılagelen sabah zikri esnasında zâkirlerin ortalarına koydukları su dolu şişelerin zikirden sonra şifa niyetiyle içilmek üzere götürülmesi bu sırdan olsa gerektir. Üzerine Kur'ân-ı Kerim ve ezan okunan, dua ve zikredilen su, müspet olarak etkilendiği için insanı da pozitif olarak etkileyecektir.

Masaru Emoto, su billurları üzerine gerçekleştirdiği deney ve bilimsel incelemeler sürecinde dua konusunu da deneye tabi tutmuş ve buna kitabında dikkat çekmiştir.⁵² Bu sebeple Kur'ân-ı Kerim, ezan, zikir gibi dinî ibadetler ve merasimlerin ötesinde sadece belli dillerde dua edilerek yapılan deneylerde ortaya çıkan

⁴⁷ Seyyid Hüseyin Nasr, *İslâm Sanatı ve Maneviyatı*, çev. Ahmet Demirhan (İstanbul: İnsan Yayınları, 1992), 193.

⁴⁸ Osman Çakmak, "Sudaki Sırlar ve Zemzem", <http://www.hanimlar.com/makale/bilim-teknoloji/sudaki-sirlar-ve-zemzem>, (Erişim 14 Kasım 2019).

⁴⁹ Muhammed b. Hibbân, *Sahih İbn Hibbân* (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1988), 14/432-433; et-Taberânî, Süleyman b. Ahmed, *el-Mu'cemu'l-evsat*, (Kahire: Dâru'l-Haremeyen, ty), 9/57; en-Nesâî, Ebû Abdurrahman Ahmed b. Şuayb, *'Amelu'l-heyli ve'l-yevm* (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, H. 1406), 557.

⁵⁰ İbnü'l-Cevzî, Cemaluddin Ebu'l-Ferec Abdurrahman, *Menâkibu'l-İmâm Ahmed*, (Mısır: Dâru Hicr, H. 1409), 255-257.

⁵¹ Han, *Müziğin, Sesin ve Sözün Gizemliliği*, 130, 279-280, 285-286, 290.

⁵² "Masaru Emoto's Experiments on Water".

ve su kristallerinde gözlenen değişiklikler bile bize dua ile psikolojik, ruhsal ve hatta fiziksel hastalıkların tedavi edilebileceğini göstermeye yetmektedir. Suyu etkileyen mûsikî, zikir, tesbih ve duanın, sudan yaratılmış olan ve vücudunun dörtte üçü su olan insanı etkilemesi de kaçınılmazdır.⁵³

Sonuç

Mûsikî ile su arasında çok yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki mûsikî kelimesinin kökeni ile su arasındaki ilişkidir. Mûsikî kelimesi, Hz. Mûsâ'nın (a.s.) asasıyla kayaya vurarak oradan on iki çeşme ile su çıkarması ve onunla insanları sulaması mucizesine dayandırılmaktadır. Mûsikî teorisi ve tıp ilmi ile ilgili yazılan bazı kitaplarda toprak, hava, su ve ateşten oluşan ve anâsır-ı erbaa denilen dört unsurla mûsikî makamları, burçlar ve gezegenler arasında bir ilişki olduğu ifade edilmektedir. Filozof, müzikolog ve hekim unvanı taşıyan birçok bilgene göre Türk Mûsikî'si'nin temel makamlarından sayılan Uşşâk makamı ile su arasında bir ilişki mevcuttur. Başta Uşşâk makamı olmak üzere Hüseyinî ve Kûçek makamlarının da su tabiatlı olduğu ifade edilmekte ve bu makamlar sırasıyla Balık, Akrep ve Yengeç burçları ile ilişkilendirilmektedir. Sakinleştirici, mutluluk verici, sevgi ile ilgili bir düşünceyi temsil eden, sempati ve duygudaşlık yayan, tedavi edici ve şifa verici özelliğe sahip olan su elementi ile su niteliği taşıyan insan sesi ve Uşşâk makamı arasında bir ilişki kurulmuştur.

Müziyen Orpheus ve su arasında oluşturulan mitolojide vokal, enstrümantal ve evrene ait müziğin etkileşim içerisinde olduğuna, bunun bir sonucu olarak müziğin nehre yani suya tesir ettiğine inanılmaktadır. Müzikolog filozof Pisagor'un müzik ilmini sahilde öğrendiği, düzenli deniz dalgalarının kıyıya vurmasından müzikteki ritim kalıplarını bularak yazdığı ifade edilmektedir.

Evren bütünüyle bir mûsikî meclisi ve orkestra olarak kabul edilirken kâinat-taki her bir varlığın da kendine mahsus bir mûsikîsinin olduğu yönünde yaklaşımların olduğu görülmektedir. Bu bağlamda suyun, yağmurun ve deniz dalgalarının çıkarmış olduğu seslerin ulvî bir mûsikî olduğu ifade edilmektedir. Su, yağmur ve deniz dalgasından oluşan bu ulvî mûsikînin Allah'ı zikir ve tesbih etme olduğu düşünülmektedir.

Kur'ân-ı Kerim'de Allah Teâlâ'nın, Hz. Eyyûb'e (a.s.) hastalığından şifâ bulması maksadıyla içmesi ve yıkanması için bir su kaynağı ikram ettiği zikredilmektedir. İslâm Tarihi kaynaklarında da hastaların şifa bulması için suya dua okunarak onlara içirildiği, bu suyla ellerini ve yüzlerini yıkadıkları veya üzerlerinden döküldüğü şeklinde Hz. Peygamber (s.a.v.) ve Ahmed b. Hanbel'den bazı uygulamalar görülmektedir. Anadolu Selçuklu Devleti ve Osmanlı Devleti dönemlerinde Şifâhâneler'de hastalar su sesi ve mûsikî ile tedavi edilmiştir. Dolayısıyla su şifa kaynağı olduğu gibi su sesi de bazen tek başına bazen ise genel mûsikî icrasına eşlik ederek hastalar üzerinde oluşturduğu etkiyi arttırmak için uzun zamandan

⁵³ Arslan, *Dua ile Gelen Şifa*, 27-31.

beri tedavide kullanılmaktadır.

Mûsikîde güfte ve beste birbirini tamamlayan iki unsur olarak geçmişten günümüze varlıklarını devam ettirmektedir. Şiire konu olan her unsur vokal mûsikînin de konusu olmuştur. Bu bağlamda su, yağmur, çeşme, kuyu, göl, havuz, dere, nehir ve deniz kavramlarının kullanıldığı şiirler bestelerle buluşarak vokal mûsikînin sanat, halk ve tasavvuf alanlarının tematik unsuru olmuştur.

Canlı ve hafızasının olduğu düşünülen suyun anlayan, dinleyen ve dinlediğinden etkilenen bir varlık olduğuna inanılmaktadır. Bu özelliği itibarıyla suyun her türlü ses ve mûsikîden etkilendiği ifade edilmektedir. Japon ilim adamı Masaru Emoto'nun su kristalleri konusunda yapmış olduğu deney ve çalışmalar, suyun canlı ve duyguları algılayan billurlardan meydana geldiğini, suyun dış çevreden olumlu ve olumsuz bilgileri alarak ona göre tepki verdiğini göstermektedir. Emoto'ya göre suya müzik, söz ve kavramlar etki ettiği gibi his ve duygular da etki etmektedir. Su ne kadar çok sevgi, iyi ve pozitif kavram ve ifadelerle, ahenkli ve olumlu müziğe muhatap olursa altıgen kristal yapısı da o kadar güzel ve düzgün olmaktadır. Emoto, bilimsel incelemeleriyle suyun sadece hafızasının ve bilgi taşıyıcı özelliğinin olmadığını, aynı zamanda evrenin dilini ve gerçek sevgi titreşimini de yansıttığını kanıtlamaktadır. Suyun vücudumuzdaki ses ve titreşimler için bir iletken vazifesi gördüğü yapılan deney ve incelemelerde ortaya çıkarılmıştır. Çevreden intikal eden söz, müzik ve elektromanyetik dalgalar şisedeki suyu nasıl etkiliyorsa insan vücudundaki suyu da aynı şekilde etkileyecektir. Dolayısıyla kaotik seslerden oluşması ve armoni kurallarına uygun olmaması sebebiyle negatif müzik olarak adlandırılan Rock ve Heavey-Metal türü müzik eserlerinin olumlu ve pozitif bir etkiye sahip olmadığı ifade edilmektedir.

İnsan, kulak vasıtasıyla hikmetli ve pozitif sözlerle beslenmekte, gıdalanmakta ve hayat bulmaktadır. İnsanın sesi ve sözü, nefesin dışa vurması ve yansması olduğu için canlı kabul edilmektedir. Sesin taşıdığı sözler, bir enerji ortaya çıkardığı için kimin ağzından çıktığı, kalitesi, özelliği ve mahiyeti, sesin taşıdığı mânâ ve mesaj önem arz etmektedir. Bu bağlamda Dinî Mûsikî'nin önemli birer formu kabul edilen Allah kelâmı olan Kur'ân-ı Kerim tilâveti ve Ezan icrası başta olmak üzere Kelime-i Tevhid, Esmâ-i Hüsnâ, Salavat, İlâhî, Münâcât ve Zikir insan ruhu için tüm müziklerin en besleyicisi olarak kabul edilmektedir. Suyu etkileyen mûsikî, zikir, tesbih ve dua, sudan yaratılmış olan ve vücudunun yüzde yetmiş su olan insanı da olumlu yönde etkileyecektir.

Funding / Finansman: This research received no external funding. / Bu araştırma herhangi bir dış fon almamıştır.

Conflicts of Interest / Çıkar Çatışması: The author declare no conflict of interest. / Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Kaynaklar

- » Akdoğan, Bayram. *Fethullah Şirvânî ve Mecelletün Fi'l-Mûsikâ Adlı Eserinin XV. Yüzyıl Türk Mûsikîsi Nazariyatındaki Yeri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1996.

- » Arısoy, Mithat. *Seydî'nin El-Matla' Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1998.
- » Arslan, Arif. *Dua ile Gelen Şifa*. İstanbul: Sena Yayınları, 2015.
- » Arslan, Fazlı. *İslâm Medeniyetinde Mûsikî*. İstanbul: Beyan Yayınları, 2015.
- » Bardakçı, Murat. *Ahmed Oğlu Şükrullah Şükrullah'ın Risâlesi ve 15. Yüzyıl Şark Mûsikîsi Nazarıyatı*. İstanbul: Pan Yayıncılık, 2011.
- » Bayramlı, Evren. *Müziğin Kadîm Yolculuğu*. İstanbul: Maya Kitap, 2014.
- » Colombe, Çasimire. *Müziğin İnsan ve Hayvanlara Etkisi*. ed. Salih Ergan - Ahmet Şahin Ak. İstanbul: Ötügen Yayınları, 2012.
- » Çakmak, Osman. "Sudaki Sırlar ve Zemzem". <http://www.hanimlar.com/makale/bilim-teknoloji/sudaki-sirlar-ve-zemzem>, ts. Erişim 14 Kasım 2019.
- » Çetinkaya, Yalçın. *Müziği Düşünmek*. İstanbul: Büyüyenay Yayınları, 2016.
- » Demirağ, Dilaver. "Suyun Metafizigi". *Z Dergisi Kültür-Sanat-Şehir* 2 (2017), 51.
- » Düzenli, Pehlul. *İslâm Kültür Tarihinde Musîki*. İstanbul: Kayihan Yayınları, 2014.
- » Eroğlu, Cafer. "Osmanlı'da Müzikle Tedavi ve Su Terapisi". http://osmanlikulturunuvasatmadernegi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=187&Itemid=185, ts. Erişim 12 Eylül 2019.
- » Gençoğlu, Mehmet Sait Halim. "Vahyîzâde Mehmet Kastamonî'nin Mûsikî Teorisi". *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (2020), 91-109.
- » Gönüler, Yağz. "Musikiyle Gelen Şifa". *Lacivert Yaşam Kültürü Dergisi* 20 (2016).
- » Han, Hazret İnyet. *Müziğin, Sesin ve Sözü'nün Gizemliliği*. çev. Harun Ömer Tarhan - Aftab Talat Kamran. İstanbul: Okyanus Yayınları, 2019.
- » İbnu'l-Cevzî, Cemaluddin Ebu'l-Ferec Abdurrahman. *Menâkibu'l-İmâm Ahmed*. Mısır: Dâru Hicr, H. 1409.
- » Kaplan, Mahmut. *Hayriyye-i Nâbî*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2008.
- » Karaduman, İrfan. *İlm-i Edvâr-ı Mûsikî (İnceleme-Günümüz Türkçesi-Çevriyazım-Esas Metin)*. Ankara: Asitan Yayıncılık, 2014.
- » Kargı, Kadir. *Su Ahlâkı*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2021.
- » Kayalık, Fatma. *Anadolu Kültüründe Şifâhaneler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- » Khan, Sufi İnyet. *Müzik İnsan ve Evren Arasındaki Köprü*. çev. Kaan H. Ökten - Tuğrul Ökten. İstanbul: Artan Yayınevi, 2001.
- » Köksal, M. Asım. *Peygamberler Tarihi*. 2 Cilt. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2016.
- » Lasserre, Pierre. *Nietzsche'nin Müzik Üzerine Düşünceleri*. çev. İlhan Usmanbaş. İstanbul: Pan Yayıncılık, 1996.
- » Mekki, Ebû Tâlib. *Kûtu'l-Kulûb*. çev. Muharrem Tan. 4 Cilt. İstanbul: İz Yayınları, 1999.
- » Muhammed b. Hibbân. *Sahîh İbn Hibbân*. 14 Cilt. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1988.
- » Nasr, Seyyid Hüseyin. *İslâm Sanatı ve Maneviyatı*. çev. Ahmet Demirhan. İstanbul: İnsan Yayınları, 1992.
- » Nesâî, Ebû Abdurrahman Ahmed b. Şuayb en-. *'Amelu'l-Ieyli ve'l-yevm*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, H. 1406.
- » Nursi, Said. *Sözler*. İstanbul: Envar Neşriyat, 1993.
- » Özcan, Nuri - Çetinkaya, Yalçın. "Mûsikî". *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*. 31/257-261. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006.
- » Öztuna, Yılmaz. *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*. 2 Cilt. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990.
- » Öztürk, Levent vd. *Makamdan Şifaya*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.
- » Salih, Aidin. *Gerçek Tıp & Yitik Şifanın İzinde*. İstanbul: Yitik Şifa, 2019.
- » Taberânî, Süleyman b. Ahmed et-. *el-Mu'cemu'l-evsat*. 9 Cilt. Kahire: Dâru'l-Haremeyen, ty.
- » Temel, Nihat. *Kur'ân-ı Kerim'de ve Sosyo-Kültürel Hayatımızda Su*. İstanbul: Ensâr Neşriyat, 2016.
- » Turabi, Ahmet Hakkı. "Hekim Şuûrî Hasan Efendi ve Ta'dilü'l-Emzice Adlı Eserinde Müzikle Tedavi Bölümü". *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 40 (2011), 153-166.
- » Turabi, Ahmet Hakkı. "Mûsikî". *Türk Din Mûsikîsi El Kitabı*. ed. Ahmet Hakkı Turabi. 11-14. Ankara: Grafiker Yayınları, 6. Basım, 2021.
- » Turabi, Ahmet Hakkı. "Şuûrî Hasan Efendi, Müzikle Tedavi Tarihindeki Yeri ve Ta'dilü'l-Emzice". *Hekim Şair Olunca Şuûrî Kitabı*. ed. Mükerrrem Z. Aydın - Vildan S. Coşkun. 113-126. İstanbul: Kitabevi, 2018.
- » Turabi, Ahmet Hakkı. *Gevrekzade Hafız Hasan Efendi ve Mûsikî Risalesi*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2005.
- » Turabi, Ahmet Hakkı. (Sanat Yönetmeni). "Su'yun Sesi" (Audio CD). İstanbul: Origami, 2015. <http://www.origamiyapim.com/urun/suyun-sesi-ahmet-hakki-turabi/>
- » Yadiğâr, Ayten. "Su ve İnsan". *Zafer Bilim Araştırma Kültür Sanat Dergisi* 497 (2018).

- » Zigârdelâkîzâde, Salih Nâbî. *Felsefe-i Mûsîkî*. çev. Cengiz Kotan. İstanbul: Çizgi Kitabevi, 2020.
- » <https://www.trthaber.com/haber/saglik/hastalar-muzik-ve-su-ile-iyilestirildi-146751.html>. “Hastalar Müzik Ve Su İle İyileştirildi”. 05 Ekim 2014. Erişim 04 Ekim 2019.
- » <https://lebmatal.com/2015/12/heavy-metal-and-masaru-emotos-water-crystals/>. “Heavy Metal and Masaru Emoto’s Water Crystals”. 11 Aralık 2015. Erişim 12 Ekim 2019.
- » <https://www.kitabimukaddes.com/kutsal-kitap-hakkinda-bilgilendirme-ve-tam-metni-eski-antlasma/misirdan-cikis>. “Kitab-ı Mukaddes”. Erişim 14 Eylül 2021.
- » <https://kuran.diyaret.gov.tr/mushaf/kuran-tefsir-1/bakara-suresi-2/ayet-60/kuran-yolu-meali-5>. “Kur’ân-ı Kerim Meali”. Erişim 12 Eylül 2021.
- » <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/S%C3%A2d-suresi/4011/41-44-ayet-tefsiri>. “Kur’ân-ı Kerim Meali”. Erişim 08 Aralık 2021.
- » <https://betterbelieveit.net/masaru-emotos-experiments-water/>. “Masaru Emoto’s Experiments on Water”, ts. Erişim 12 Ekim 2019.
- » https://galeri7.uludagsozluk.com/297/prof-dr-masaru-emoto_450506.png. “Prof. Dr. Masaru Emoto”, ts. Erişim 13 Eylül 2021.